

1

רציונאל

כל כוחות ויכולות האדם ניתנו לו מלמעלה במתנה, ועל כן אין לו במה להתגאות ולהתפאר. האדם צריך להיות בטל לקב"ה ולהרגיש כי הוא לא שווה כלום ללא דבר ה' המחיה אותו. אדם החי בהרגשה כזאת, כל התנהלותו האישית תהיה מתוך צניעות וענווה. הוא יהיה מרוכז בטובת אחרים לפחות כמו בטובתו שלו, יזהר לא לפגוע בסביבה וידע לקבל ביקורת ואפילו פגיעה, מתוך צניעות אישית והרגשת ביטול.

2

מטרות

1. התלמידים יפנימו את המסר כי כל יכולותינו ניתנו לנו במתנה מאת ה' ואין במה להתגאות.
2. התלמידים יבינו כי החיים מתוך הרגשה כי אנחנו בטלים לקב"ה מייצרים הנהגה צנועה ולא מחוצפת - במחשבה בדיבור ובמעשה.
3. התלמידים יתבוננו בתועלת שיש בהנהגה צנועה לאדם ולסובבים אותו.

3

מבנה השיעור

פתיחה	ביטול מהו?	10 דקות / יחידני, מליאה
פעילות 1	מה אני בעצם	5 דקות / מליאה
פעילות 2	השוואה בין הטיפוסים	10 דקות / זוגות, מליאה
פעילות 3	לומדים מהגדולים	10 דקות / מליאה
סיום	איך אני?	10 דקות / יחידני

4

הכנה ואביזרים

- דלתות (נספח 1 ☑)
- כרטיסי סיפור (נספח 3 ☑)
- דף עבודה (נספח 2 ☒)
- שאלון (נספח 4 ☒)
- מצגת על ר' ראובן דונין (דיסק נספחים)

מערך שיעור ביטול וצניעות

פתיחה: ביטול מהו?

המורה יבקש מכל תלמיד שיכתוב לעצמו בדף 3 דברים טובים על עצמו. ניתן לכתוב על הלוח רעיונות, כגון: חכם, שקדן, זריז, חרוץ, אוהב סדר, נדיב, נקי. וכו'

לאחר שכל תלמיד כותבת, המורה ישאל: מה ההרגשה שלכם כשאתם נזכרים בדברים הטובים שיש בכם? ויבקש ממספר תלמידים שישתפו את האחרים במה שהם הרגישו כשנזכרו בדברים הטובים שיש בהם.

התשובות המצופות הן שמחה, גאווה, הרגשה טובה, תודה ועוד.

לאחר מכן המורה יורה להניח לרגע את הדפים ולהקשיב לסיפור.

הסיפור מספר על זוג חברים שלמה ויהודה, תלמידים בכיתה ו'. שלמה משתתף מידי יום שלישי בחוג ציור במתנ"ס השכונתי. שלמה מאוד אוהב ציור, וגם יש לו את הכישרון לכך ושתי ידיים ימניות. המלאכות איתן הוא יוצא מהחוג - ממש מיוחדות! במהלך החודשים טבת ושבת, כל משתתפי החוג עבדו על הכנת ציור נוף שנעשה מחומרים יקרים. שלמה השקיע את כל כולו בציור, הוא החליט שכשהוא יהיה מוכן הוא ייתלה בחדרו. וכך, שבוע אחרי שבוע הוא צייר, צבע, מחק, תיקן, הוסיף ושינה. עד שיצא לו באמת ציור מקסים. כל מי שראה אותו היה נפעם מן המראה המיוחד. גם יהודה, חברו של שלמה ראה את הציור ונפעם. אבל יהודה, לא מסתדר עם אומנות וציור, הוא תמיד מתלונן שיש ל"שתי ידיים שמאליות". כשהוא ראה את הציור בחדרו של שלמה, הוא החליט שגם הוא רוצה תמונת נוף לחדר שלו, ולכן הוא החליט ללכת לחנות ולקנות תמונה. ולכל מי שהגיע לבקר אותו, הוא הראה לו את הציור שקנה.

מה אתם אומרים על יהודה שהראה לכולם ציור שקנה?

מה ההבדל בינו לבין מישהו שמתפאר בציור אמיתי שלו, שהשקיע ועבד עליו?

נחשוב רגע, האם יש משהו משותף ליהודה ושלמה?

לכל אחד מאתנו יש דברים טובים. אבל עלינו לזכור תמיד שזו מתנה שלא שייכת לנו, זה לא אנחנו. לנו מצד עצמנו אין כלום.

פעילות 1: מה אני בעצם

המורה יראה לתלמידים את הסרטון הנלווה או מצגת תמונות, המספר את הסיפור הבא: ר' ראובן דונין המשפיע הנודע קרא לחקלאי לנסות לדחוף טרקטור. אותו חקלאי לא הסכים לנסות כי לא האמין שזה אפשרי. אך ר' ראובן שכנע אותו ולבסוף הוא אכן דחף ו...הצלח. "טיפש..". אמר לו ר' ראובן, "השארתי את הקלאץ' פתוח! אתה חושב שאנחנו עושים משהו בכוח עצמנו? הכל זה בכוחו של הקב"ה. כל אחד מאיתנו הוא אין ואפס!"

מערך שיעור

ביטול וצניעות

פעילות 2: השוואה בין הטיפוסים

המורה ידביק 2 דלתות על הלוח (נספח 1). כאן גר 'מר אני' וכאן גר 'מר אין'.

המורה יפתח דיון: איזה טיפוס לדעתכם גר בכל בית? התלמידים ינסו לתאר את הדמות.

לאחר הדיון הכללי, כל זוג יקבל את אותו תרשים של 2 דלתות, בתוספת תרמילון (נספח 2), כל זוג יתאים את ההגדרות לטיפוסים שגרים בכל בית.

הגדרות רבות יכולות לעורר דיון בכיתה, ובסיום הפעילות כדאי לנצל את האפשרות לעבור על כל ההגדרות ולדבר על הדברים במליאה.

פעילות 3: לומדים מהגדולים

המורה יחלק לכל תלמיד כרטיס או יותר, על פי הכמות (נספח 3). בכל כרטיס מופיע חלק מסוים מתיאור מיוחד על הרבנית חיה מושקא, משני צדי הכרטיס. התלמיד שיש לו את כרטיס ה'התחלה' יתחיל לקרוא מצד ה'התחלה' ואחר כך יהפוך את הכרטיס ויקרא את ההמשך. כשיסיים את החלק שלו, התלמיד הבא שאצלו מופיע ההמשך, ימשיך לקרוא - מצד אחד, לאחר מכן, מהצד השני, כך עד לסיום הסיפור.

המסר הוא כי האנשים החשובים ביותר, בדוגמת הרבנית, הם אלו שהפנימו את המסר הזה של הצניעות והביטול.

סיום:

כל תלמיד יקבל שאלון קצר למילוי עם מספר שאלות (נספח 4). בכל שאלה, עליו להקיף את התשובה המתאימה ביותר - איזו התנהגות לדעתו מסמלת הנהגה של ביטול. (מה ה'רצוי', כרגע לא להתייחס למה 'מצוי').

לסיום - רגע של חשבון נפש: כל אחד ינסה להיזכר ויכתוב, בסיום השאלון, מקרה אחד שבו התנהג כמו 'מר אני', ומקרה אחד בו התנהג כמו 'מר אין'.

בהן איש לא הכירה

‘לודס ויטלס נט ויטלס אלה ויל

ברחה הרבנית מכבוד ובכך
קיימה את הפסוק **"כל כבודה
בת מלך פנימה"**.

טוועטע שטודע

מא אדעז שטודע

התחלה: כל כבודה בת מלך
פנימה – לדמותה של הרבנית
חיה מושקא, עליה השלום.

א' וואס וואלט איר געוואלט
 זיין אירע אונטערשיידליכע
 אונטערשיידליכע אונטערשיידליכע

מצות 'ביקור חולים' אצל אשה
מסויימת שהיתה מאושפזת
בבית הרפואה.

ԼՈՒՆ
 ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՆԻ ԱՊՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՄԵՐՈՎ

בכל זאת נתפרסמו כמה מעשי צדקה וחסד שעשתה הרבנית בסתר.

וואס פאר אן איד פארשטאנד
 זיין און וואס פאר אן איד פארשטאנד

וכאשר במקרה נחשפה זהותה היא לא שבה לאותה החנות.

אחא'
 אום צה שמועלזשע זשאנא

נשלחתי על ידי הרבנית
שניאורסון שלא היה
באפשרותה להגיע היום".

‘שמואל לא יגזיז א מלחמה
אזא שאלא מלחמה

שלחה את המרק על ידי שליח.
נסע השליח אל בית הרפואה,

אלא גוט:
'אלאט ער שטאק הויזטרא

מרק עוף צח ומשוחחת עמה
לעודדה.

זשורנאל פאר אונזערע
פארשערס

אוירת הפשטות ששררה בינין
בפגישותיהן...

שווא מוואלד מוואלד
'וואלד אל מוואלד אל וואלד'

נושאת בתואר 'הרבנית'
שניאורסון,

מאמ
ואלו 'מוואלד מוואלד' מוואלד

הצטערה מאוד. שכן עד לאותה
העת,

מאמ מוואלד וג
וואלד מוואלד מוואלד מוואלד

להשתמש בדברים שכאלו? אני
רק מסתכלת על זה

וואלד: 'מוואלד'
מוואלד מוואלד וואלד

העניק לנו במתנה. אלא
שמעולם לא השתמשתי בו
להניחו מתחת לפמוטים.

'מוואלד'
מוואלד וואלד וואלד וואלד

בלתי מצויה. פעם, בעת שיחה,
אמרה כבדרך אגב:

מוואלד
וואלד וואלד 'וואלד מוואלד'
וואלד 'וואלד מוואלד וואלד'